

Sporočilo za javnost Agencije Evropske unije za temeljne pravice
Dunaj/Berlin, 14. december 2020

Napočil je čas, da poskrbimo, da bo umetna inteligenca delovala v prid Evropejcem

Umetna inteligenca vpliva na življenja več milijonov Evropejcev, od sledenja širjenju bolezni covid-19 do odločanja o tem, kdo bo prejemal socialne prejemke. Avtomatizacija lahko izboljša postopke odločanja. Vendar lahko umetna inteligenca privede tudi do napak, diskriminacije in tega, da je odločitve težko izpodbijati. Novo poročilo Agencije EU za temeljne pravice (FRA) razkriva, da glede vpliva umetne inteligence na pravice ljudi vlada velika zmeda. To velja tudi za organizacije, ki jo že uporabljajo. Agencija poziva oblikovalce politik, naj zagotovijo več smernic o tem, kako obstoječa pravila veljajo za umetno inteligenco, in zagotovijo, da bo vsa prihodnja zakonodaja na področju umetne inteligence varovala temeljne pravice.

„Umetna inteligenca ni nezmotljiva, saj jo ustvarijo ljudje, ti pa lahko storijo napako. Zato moramo vedeti, kdaj se umetna inteligenca uporablja, kako deluje in kako je mogoče izpodbijati avtomatizirane odločitve. EU mora pojasniti, kako obstoječi predpisi veljajo za umetno inteligenco. Organizacije pa morajo oceniti, kako lahko njihove tehnologije posegajo v pravice ljudi pri razvoju in tudi uporabi umetne inteligence,“ je dejal direktor agencije FRA [Michael O’Flaherty](#). *„Sedaj imamo priložnost, da umetno inteligenco oblikujemo tako, da ta ne bo spoštovala samo človekovih in temeljnih pravic, temveč jih bo tudi varovala in spodbujala.“*

V poročilu agencije FRA z naslovom [Getting the future right – Artificial intelligence and fundamental rights](#) (Oblikovanje prihodnosti, ki nam odgovarja – umetna inteligenca in temeljne pravice) so opredeljene pasti pri uporabi umetne inteligence, na primer pri napovednem policijskem delu, medicinskih diagnozah, socialnih storitvah in ciljno usmerjenem oglaševanju. Agencija Evropsko unijo in države EU poziva, naj:

- **zagotovijo, da umetna inteligenca spoštuje VSE temeljne pravice:** umetna inteligenca lahko namreč posega v najrazličnejše pravice, ne le v zasebnost ali varstvo podatkov. Prav tako lahko privede do diskriminacije ali ovirati sodstvo. Vsaka prihodnja zakonodaja o umetni inteligenci mora to upoštevati in vzpostaviti učinkovite zaščitne ukrepe;
- **zagotovijo, da lahko ljudje izpodbijajo odločitve, sprejete s pomočjo umetne inteligence:** ljudje morajo vedeti, kdaj se umetna inteligenca uporablja in kako se uporablja ter kako in kje se lahko zoper njene odločitve pritožijo. Organizacije, ki uporabljajo umetno inteligenco, morajo znati pojasniti, kako njihovi sistemi sprejemajo odločitve;
- **ovrednotijo umetno inteligenco pred in med njeno uporabo ter tako zmanjšajo negativne učinke:** zasebne in javne organizacije bi morale oceniti, kako bi umetna inteligenca lahko škodovala temeljnim pravicam;
- **zagotovijo več smernic o pravilih o varstvu podatkov:** EU bi morala dodatno pojasniti, kako pravila o varstvu podatkov veljajo za umetno inteligenco. Potrebna je tudi večja jasnost glede posledic avtomatiziranega sprejemanja odločitev in pravice, da odločitve pregleda človek, kadar se uporabi umetna inteligenca;
- **ovrednotijo, ali je umetna inteligenca diskriminatorna:** ozaveščenost o možnosti, da je lahko umetna inteligenca diskriminatorna, in njenem učinku je razmeroma slaba. Zato je potrebnih več sredstev za raziskave, da bi proučili morebitne diskriminatorne učinke umetne inteligence in lahko Evropo zaščitili pred njimi;
- **vzpostavijo učinkovit nadzorni sistem:** EU bi morala vlagati v bolj „povezan“ sistem, da bi od podjetij in javnih uprav zahtevali odgovornost pri uporabi umetne inteligence. Organi

oblasti morajo zagotoviti, da imajo nadzorni organi ustrezne vire in znanja za opravljanje dela.

Poročilo je del [projekta agencije FRA o umetni inteligenci in velepodatkih](#). Temelji na več kot sto razgovorih z javnimi in zasebnimi organizacijami, ki že uporabljajo umetno inteligenco. Vključuje tudi pripombe strokovnjakov, ki so sodelovali pri spremljanju morebitnih kršitev temeljnih pravic. Analiza temelji na dejanski uporabi umetne inteligence v Estoniji, na Finskem, v Franciji, na Nizozemskem in v Španiji.

Agencija FRA in nemško predsedovanje Svetu EU sta 14. decembra organizirala konferenco z naslovom [Uporaba umetne inteligence po evropsko: varstvo temeljnih pravic v dobi umetne inteligence](#).

Za več informacij se obrnite na: media@fra.europa.eu / tel.: +43 1 580 30 653